

Aktsomhetsvurdering

Universitetssykehuset Nord-Norge HF 2023

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Sykehusinnkjøp HF	2
3. Sykehusbygg HF	3
4. Helse Nord RHF.....	3
5. Oppfølging av åpenhetsloven.....	3
5.1 Organisering	4
5.2 Driftsområder til Universitetssykehuset Nord-Norge HF	5
5.3 Retningslinjer og forankring av åpenhetsloven.....	5
6. Risikokartlegging og tiltak	6
6.1 Risikokartlegging av leverandørkjede	6
6.2 Hovedfunn som følge av risikokartlegging	7
6.3 Tiltak for å stanse, redusere og forebygge.....	9
7. Referanser og tilknyttede dokumenter	10

1. Innledning

Åpenhetsloven av 2021 (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold), innebærer at foretakene i Helse Nord må gjøre fortløpende vurderinger av om foretaket drives på en måte som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, jf. åpenhetsloven §§ 2 og 3.

Spesialisthelsetjenesten skal være åpne om prioriteringer og hvordan ressursene utnyttes og vi skal sørge for at alle som jobber hos oss eller hos våre leverandører ivaretas og sikres anstendige arbeidsforhold.

En aktsomhetsvurdering er en arbeidsmetode for å kartlegge og gjøre greie for faktiske og mulige negative konsekvenser virksomheten har for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Helse Nord RHF er pliktig til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i henhold til åpenhetsloven § 4. Aktsomhetsvurderinger utføres i henhold til OECDs systematikk for aktsomhetsvurderinger (Kontaktpunktet for ansvarlig næringsliv, 2019). Resultatene fra aktsomhetsvurderingene offentliggjøres gjennom en årlig redegjørelse, jf. § 5.

2. Sykehusinnkjøp HF

Den største andelen av anskaffelser ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN HF) utføres av Sykehusinnkjøp HF. De har strategisk og operativt ansvar for innkjøp i spesialisthelsetjenesten, og ivaretar nasjonale, regionale og lokale anskaffelser med verdi over 100.000 kr i regi av helseforetakene. Sykehusinnkjøp HF arbeider i henhold til Policy for samfunnsansvar, som stadfester at de har et særlig ansvar for å bidra til at negative påvirkninger knyttet til innkjøp blir minimale. Sykehusinnkjøp gjør aktsomhetsvurderinger for anskaffelser som utføres av dem, og behandler forespørsler som gjelder disse aktsomhetsvurderingene.

Relevante dokumenter fra Sykehusinnkjøp HF:
Policy for samfunnsansvar
Etiske retningslinjer
Aktsomhetsvurderinger i Sykehusinnkjøp HF

3. Sykehusbygg HF

Sykehusbygg HF ivaretar alle større byggeprosjekter for Universitetssykehuset Nord-Norge HF og er underlagt de samme kravene i Åpenhetsloven. Sykehusbygg HF ivaretar dermed kravene som stilles i denne lov, på vegne av Universitetssykehuset Nord-Norge HF, innenfor det feltet de har ansvar for.

Sykehusbygg HF gjør aktsomhetsvurderinger for anskaffelser som utføres av dem og behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for disse anskaffelsene. Retningslinjer og implementering av Åpenhetsloven ble behandlet i Sykehusbygg HF i mai 2023.

4. Helse Nord RHF

Helse Nord RHF ivaretar anskaffelser helsetjenester som leveres av norske tjenesteleverandører og er underlagt de samme kravene i Åpenhetsloven. Selv om dette gjelder relativt få anskaffelser for Universitetssykehuset Nord-Norge, utgjør de stor verdi i beløp. Helse Nord RHF må ved gjennomføring av disse anskaffelsen ivareta kravene som stilles i Åpenhetsloven.

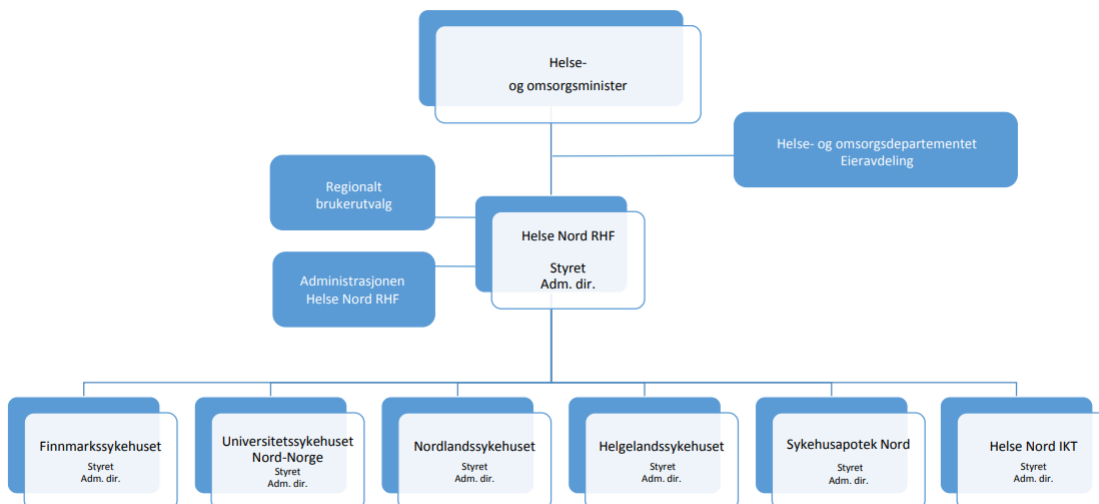
5. Oppfølging av åpenhetsloven

Under *Oppfølging av åpenhetsloven* vil det foreligge en generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for oppfølging av foretakets arbeid med kravene som stilles av åpenhetsloven.

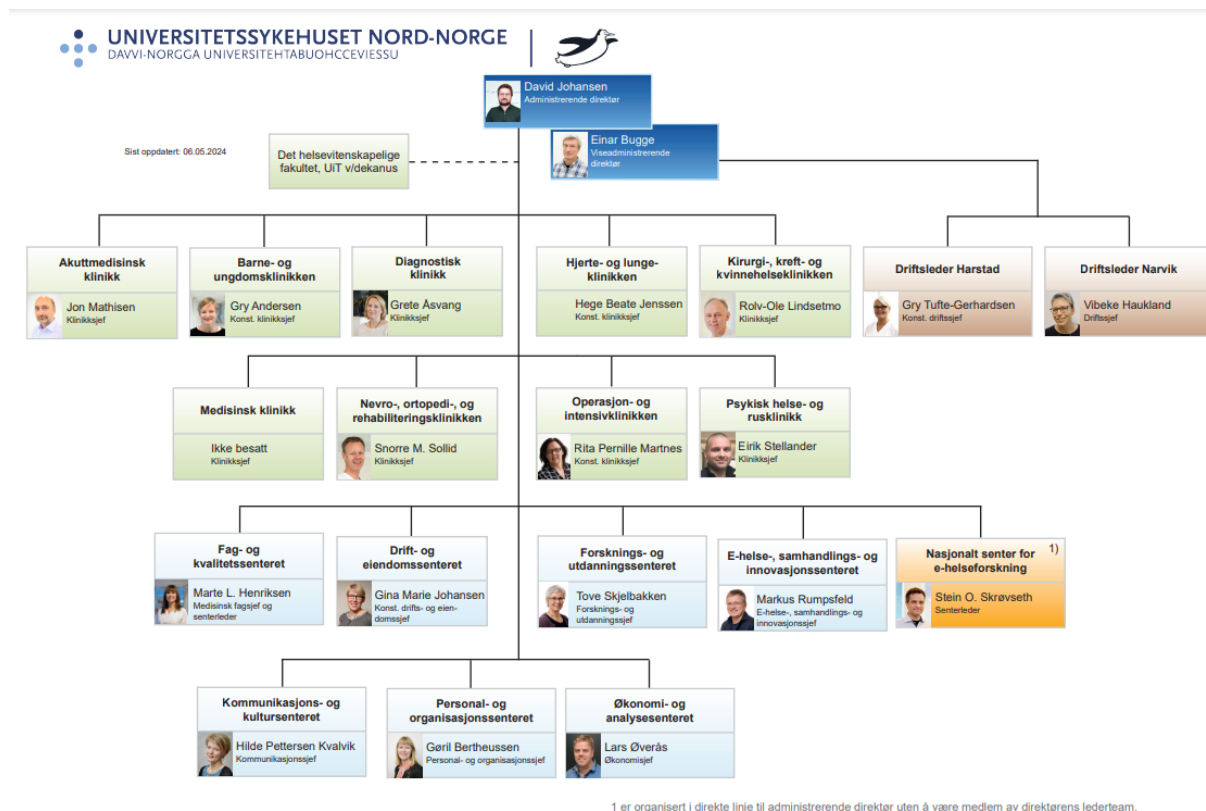

5.1 Organisering

UNN HF inngår i den regionale foretaksgruppen Helse Nord. Den består av det regionale helseforetaket Helse Nord RHF og seks helseforetak (HF). Til sammen jobber over 19 000 ansatte i foretaksgruppen.

Organisasjonskart foretaksgruppen Helse Nord

Organisasjonskart Universitetssykehuset Nord-Norge HF.

UNN HF ledes av et styre og har en administrasjon lokalisert i Tromsø. I 2023 hadde UNN 7131 årsverk fordelt på 8877 ansatte.

5.2 Driftsområder til Universitetssykehuset Nord-Norge HF

UNN skal sørge for spesialisthelsetjenester til innbyggerne i Troms fylke samt Ofoten-regionen i Nordland fylke. Vi tilbyr spesialisthelsetjenester ved våre sykehus i Narvik, Harstad og Tromsø, i tillegg til flere sentra for psykisk helse- og rusbehandling og et somatisk sykehus i Longyearbyen. UNN er også regionsykehus for Nord-Norge.

Noen oppgaver, som for eksempel innkjøp, pasientreiser og luftambulansetjenester koordineres av nasjonale selskaper som de fire helseregionene eier sammen

5.3 Retningslinjer og forankring av åpenhetsloven

Ansvar for oppfølging og etterlevelse av kravene i åpenhetsloven er plassert hos Økonomi- og analysesenteret ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Styret har det øverste ansvaret for at Universitetssykehuset Nord-Norge HF har implementert og operasjonalisert åpenhetsloven. Dette innebærer et ansvar for at arbeidet med aktsomhetsvurderinger er tydelig plassert i organisasjonen, at det er etablert en prosedyre for å behandle forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderingene og at den årlige redegjørelsen for aktsomhetsvurderingene publiseres på Universitetssykehuset Nord-Norge HF sine nettsider.

Arbeidet med åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger er forankret i *Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar* og *Regional retningslinje for oppfyllelse av plikter etter åpenhetsloven i Helse Nord*. Retningslinjen beskriver hvilke krav som stilles i de ulike stegene i aktsomhetsvurderingene og hvordan resultater skal publiseres og fremstilles i årlig redegjørelse.

Ansvarsfordeling i Universitetssykehuset Nord-Norge HF kan oppsummeres slik:

1. Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger:	Ansvarlig:
Forankre ansvarlighet i foretakets retningslinjer	Styret i Universitetssykehuset Nord-Norge HF
Utføre og vurdere aktsomhetsvurderinger	Økonomi- og analysesenteret
Iverksette tiltak for å forebygge negative konsekvenser	Økonomi- og analysesenteret

2. Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger:	Ansvarlig:
Gi generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for oppfølging av åpenhetsloven	Økonomi- og analysesenteret
Opplyse om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som foretaket har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger	Økonomi- og analysesenteret
Opplyse om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene	Økonomi- og analysesenteret

3. Plikt i henhold til informasjonskravet:	Ansvarlig:
Gi enhver ved skriftlig forespørsel informasjon om hvordan Helse Nord RHF arbeider i henhold til åpenhetsloven	Kommunikasjons- og kultursenteret og Økonomi- og analysesenteret
Publisere årlig redegjørelse offentlig på foretaks nettsider innen 30. juni hvert år	Kommunikasjons- og kultursenteret

6. Risikokartlegging og tiltak

Under *Risikokartlegging og tiltak* vil det foreligge en gjennomgang av risikokartlegging og foretakets hovedfunn, herav hvilke risikoområder som eventuelt er identifisert i foretakets anskaffelsesportefølje. Videre foreligger det en beskrivelse av tiltak som følge av kartleggingen.

6.1 Risikokartlegging av leverandørkjede

Aktsomhetsvurderingene er gjort basert på en risikovurdering av Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Risikovurderingen er gjort ved en gjennomgang av anskaffelsene foretaket har gjennomført i 2023 og en gjennomgang av leverandørporteføljen. Risikovurdering baserer seg på Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings høyrisikoliste (DFØS, 2023).

Universitetssykehuset Nord-Norge HF legger til grunn at kravene i Åpenhetsloven ivaretas av de virksomheter som gjennomfører anskaffelser på vegne av UNN, det være seg Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF og Helse Nord RHF.

Virksomheter som omfattes av åpenhetsloven er større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge. Loven gjelder også for større utenlandske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og som er skattepliktige til Norge etter norsk intern lovgivning.

På bakgrunn av dette er alle anskaffelser fra leverandører som har avtale med Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF, Helse Nord RHF og større virksomheter vurdert som ivaretatt ift denne lov. Fokuset fra Universitetssykehuset Nord-Norge HF har derfor vært resterende kjøp. Foretaket sine samlede anskaffelseskostnader var i 2023 på litt over 3,73 mrd. kr fordelt på 3272 leverandører. Gjennom analyse av våre innkjøp kan foretaket dokumentere god oversikt og kontroll på våre kjøp.

Følgende kriterier ligger til grunn for prioritering:

- Leverandør
- Kunnskap om risiko (Land/bransje/produkt)
- Volum/omfang
- Rammeavtale versus engangskjøp
- Kritisk viktig produkt/tjeneste
- Produksjonsprosess
- Ressurser og kompetanse
- Bransjer/sektorer vi ikke har kunnskap om

6.2 Hovedfunn som følge av risikokartlegging

Følgende områder er identifisert som potensielle risikoområder i foretaket sin anskaffelsesportefølje. Risikoområdene er identifisert ved bruk av Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings høyrisikoliste (DFØS, 2023):

Bransjeområde:	Risiko:
Bygg- og anleggsmaterialer (stein, solcellepanel, metall og tre)	Fra middels til svært høy risiko
IKT-produkter	Fra høy til svært høy risiko
Mat og drikke (frukt, grønnsaker, kaffe/te/kakao, ris og soya, fisk og skalldyr)	Fra middels til svært høy risiko
Medisinsk forbruksmateriell/utstyr	Fra middels til høy risiko
Kontorrekvisita	Fra middels til svært høy risiko

Møbler	Fra middels til svært høy risiko
Tekstil, Arbeidstøy og fottøy	Fra middels til svært høy risiko
Biler og andre kjøretøy	Fra lav til svært høy risiko

Anskaffelsene av Bygg- og anleggsmaterialer gjøres i hovedsak av Sykehusbygg HF, samt noe anskaffelse lokalt. De lokale kjøpene gjøres i hovedsak av store norske selskaper som også er omfattet av åpenhetsloven. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av IKT utføres i hovedsak av HN IKT eller på rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av Mat og drikke gjøres i henhold til rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF og hos norske leverandører. Det gjøres noen mindre kjøp også lokalt, men dette omhandler enten store norske selskaper eller små lokale produksjonsbedrifter. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av Medisinsk forbruksmateriell/utstyr gjøres i hovedsak iht rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF, eller hos store norske eller utenlandske selskaper. Både store norske og store utenlandske selskaper som selger varer i Norge, er omfattet av åpenhetsloven. Det er derimot også noen kjøp hos mindre selskaper som ikke er omfattet av denne loven. Ved direkte kjøp under kr 100 000 eks. mva. vil UNN sette som krav at leverandør forholder seg Sykehusinnkjøp HF sine kontraktskrav til etisk handel.

Anskaffelsene av Kontorrekvisita gjøres i henhold til rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF og i hovedsak hos norske leverandører. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av Møbler gjøres i henhold til rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF og i hovedsak hos norske leverandører. Det gjøres noen mindre kjøp også lokalt, men også disse kjøpene omhandler varer som produseres av de store rammeavtaleprodusentene eller andre store norske leverandører. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av Tekstiler, arbeidsklær og fottøy gjøres i henhold til rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF og hos norske leverandører. Det gjøres noen mindre kjøp også lokalt, men også disse kjøpene omhandler varer som produseres av de store rammeavtaleprodusentene eller andre store norske leverandører. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

Anskaffelsene av Biler og andre kjøretøy gjøres i henhold til rammeavtaler inngått av Sykehusinnkjøp HF og hos norske leverandører. Det gjøres noen mindre kjøp også lokalt, men også disse kjøpene omhandler varer som produseres av de store rammeavtaleprodusentene eller andre store norske leverandører. På bakgrunn av dette konkluderer foretaket med at det ikke er behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

En betydelig andel av anskaffelsene som gjøres av Helse Nord RHF gjelder anskaffelse av helsetjenester som leveres av norske tjenesteleverandører. Selv om denne kategorien ikke er angitt i Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings høyrisikoliste (DFØS, 2023) har Helse Nord RHF valgt å fokusere også på dette området grunnet omfanget. Universitetssykehuset Nord-Norge HF benytter flere av rammeavtalene inngått på helsetjenester av Helse Nord RHF. Det er ikke gjort funn som gir behov for ytterligere tiltak knyttet til disse innkjøpene.

De aller fleste av UNN sine anskaffelser med verdi over kr 100 000 eks. mva. meldes inn til Sykehusinnkjøp HF for gjennomføring. Imidlertid gjennomfører Drifts- og eiendomssenteret enkelte anskaffelser selv med verdi over kr 100 000 eks. mva. Dette gjelder først og fremst bygganskaffelser, men også vare- og tjenesteanskaffelser. Anskaffelsesdokumentene til Prosjekt og utbygging ved Drifts- og eiendomssenteret inneholder kontraktskrav til etisk handel som understøtter formålet i åpenhetsloven.

For kjøp under kr 100.000 eks. mva. benytter UNN ikke samme omfattende malverk som hos Sykehusinnkjøp HF, men vil ved slike kjøp sette krav til etisk handel.

6.3 Tiltak for å stanse, redusere og forebygge

Det er ikke identifisert faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser gjennom våre aktsomhetsvurderinger. Derimot har vi identifisert forbedringsområder når det gjelder sporadiske kjøp hos leverandører som foretaket ikke har rammeavtaler med. En gjennomgang av rutine og malverk på slike kjøp vil kunne redusere risiko ytterligere. UNN vil ved direkte kjøp/anskaffelser sette krav om at leverandør må forholde seg til Sykehusinnkjøp HF sine kontraktsvilkår for etisk handel.

Universitetssykehuset Nord-Norge HF har et overordnet ønske og mål, om å i størst mulig grad benytte avtaler som er inngått av Sykehusinnkjøp HF eller Sykehusbygg HF. Dette målet vil både sikre gode, samordnede innkjøp, men også ivaretagelse av hele ansvaret innenfor åpenhetsloven. UNN har gjort dokumenter knyttet til arbeid med samfunnsansvarsområdet tilgjengelig på sine nettsider. Dette gjelder styringsdokumenter, maler, avtaler og rapporter på samfunnsansvarsområdet for ansatte og eksterne.

For å redusere risiko er følgende tiltak igangsatt i Universitetssykehuset Nord-Norge HF:

Tiltak:	Ansvarlig:	Frist:
UNN er ikke kommet helt i mål med tiltaket: «Revidere vedlegg «Etiske krav til leverandør» og benytte dette ved alle anskaffelser». Tiltaket forlenges og «Etiske krav til leverandør» erstattes med « Kontraktskrav til etisk handel ».	Innkjøpsavdelingen	1. okt. 2024

7. Referanser og tilknyttede dokumenter

[Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold](#) (åpenhetsloven, LOV-2021-06-18-99)

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. (2023). [Høyrisikolisten](#).

Kontaktpunktet for ansvarlig næringsliv. (2019). [OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv – En innføring](#).